

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української фольклористики імені акад. Філарета Колесси

Затверджено

на засіданні катедри
української фольклористики
імені акад. Філарета Колесси
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08, 2025 р.)

Завідувач катедри В.М. Івашків

Силабус з навчальної дисципліни

«Український романтизм у європейському контексті»,
що викладається в межах ОПП **«Прикладна лінгвістика»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **В11 Філологія,**

спеціалізації **В11.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2025 р.

Назва дисципліни	Український романтизм у європейському контексті
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, Кафедра української фольклористики імені академіка Філарета Колесси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність – В11 Філологія Спеціалізація – В11.10 Прикладна лінгвістика
Викладачі курсу	Івашків Василь Михайлович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української фольклористики імені академіка Філарета Колесси
Контактна інформація викладачів	Електронна пошта – vasyli.vashkiv@lnu.edu.ua vasyl_ivashkiv@ukr.net
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій чи практичних занять (за попередньою домовленістю), аудиторія № 345
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/ukrainskyy-romantyzm-u-ievropeyskomu-konteksti-2025
Інформація про дисципліну	<p>Дисципліна «Український романтизм у європейському контексті» є вибірковою.</p> <p>Завдання курсу – комплексний розгляд системи українського романтизму 1820 – 1860-х рр. (в окремих випадках і до 1880-х рр.) у контексті тенденцій європейських літератур того ж етапу розвитку.</p> <p>Курс забезпечує всебічне розуміння особливостей історико-літературного процесу кінця XVIII – середини XIX ст., принцип історизму при викладанні історії української літератури, поглиблює підготовку магістра-філолога до осмисленого сприймання курсу «Історія української літератури XIX століття». Передбачено висвітлення низки важливих аспектів особливостей українського романтизму передусім філософсько-естетичного плану, а також національного фольклору; характеристику шкіл й угруповань в українському романтизмі.</p>
Коротка анотація дисципліни	<p>Курс «Український романтизм у європейському контексті» призначений для студентів-магістрів зі спеціальності В11 Філологія, спеціалізації В11.10 Прикладна лінгвістика</p> <p>Дисципліна дає магістрові поглиблені знання тенденцій розвитку історико-літературного процесу практично всього XIX століття, зокрема аргументовано демонструє закономірність появи романтизму в українській літературі, підкреслює його національне спрямування та водночас свідчить про нерозривний зв'язок із європейськими літературами; поглиблює наукове сприймання курсів історії української літератури першої половини XIX ст., а також кінця XIX – початку XX ст., зокрема періоду активного функціонування модерністичних течій.</p>
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – системне висвітлення парадигми українського романтизму 1820 – 1860-х рр. (в окремих випадках і до 1880-х рр.) у

	<p>контексті тенденцій європейських літератур того ж етапу розвитку, характеристика його основних течій, творчого доробку найбільш яскравих українських романтиків, а також системи жанрів.</p> <p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> – характеристика поняття “романтизм” у сучасній науці; романтизм як стиль, течія, метод, літературний напрям і тип творчості; – особливості хронологічних меж романтизму європейських літератур у контексті концепції про типи романтизму, що формувалися в різних соціально-історичних умовах; – розгляд проблем ролі й місця романтизму в університетських курсах з історії української літератури першої половини ХІХ ст., зокрема характеристика концепцій М. Яценка, представлених у розділі «Романтизм» в «Історії української літератури ХІХ століття» (за ред. М. Т. Яценка: у 3-х кн. К., 1995. Кн. 1: Перші десятиріччя ХІХ ст. С. 240–312); – аналіз концепції Д. Наливайка про основні течії в європейському романтизмі як спроби поглибленого дослідження окремих тенденцій розвитку цього явища в європейському контексті. Характеристика основних течій європейського романтизму; – класифікація течій українського романтизму та їх конкретного вияву (за «Історією української літератури ХІХ ст.». Книга І. К., 1995): а) сентиментально-преромантична течія; б) фольклорна течія та її розгалуження на фольклорно-побутову та фольклорно-історичну; в) громадянська й особистісно-психологічна течії в українському романтизмі та конкретні приклади їх вияву в українській літературі; – аналіз явища преромантизму та його української специфіки; – характеристика шкіл та угруповань в українському романтизмі: а) харківська школа романтиків; б) романтизм на західноукраїнських землях та діяльність «Руської трійці»; в) Київський гурток романтиків, г) петербурзьке коло українських романтиків другої половини 1850 – початку 1860-х рр. як завершальний етап романтизму в українській літературі; – аналіз особливостей української тематики в європейському романтизмі першої половини – середини ХІХ ст.; – розгляд українського романтизму в контексті історико-літературного процесу (постаті і жанри), зокрема а) особливостей української романтичної поезії 1820–1860-х рр.; б) специфіки розвитку української романтичної прози; в) українська романтична драма.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Бовсунівська Т. В.</i> Український романтизм: Теогонічна систематизація. Монографія. Тернопіль: Крок, 2019. 216 с. 2. <i>Гарбузюк Майя.</i> Образ України у польському театральному дискурсі ХІХ століття: стратегія та форми репрезентації. Львів, 2018. 3. <i>Горинь В.</i> Естетичні погляди «Руської трійці» (До генези українського романтизму) // Шашкевичіана. Львів-Броди-Вінніпег, 1996. Вип. 1. Маркіян Шашкевич і українське національне відродження. С. 33–40. 4. <i>Грабович Г.</i> Грані міфічного: образ України в польському й українському романтизмі // Грабович Г. До історії української літератури. К., 1997. С. 170–195.

5. *Зеров М. К.* Українське письменство XIX ст. // Зеров М. К. Твори: У 2 т. К., 1990. Т. 2. С. 64–245.
6. *Єфремов С. О.* Історія українського письменства. К., 1995. С. 305–460.
7. *Івашків В. М.* Українська романтична драма 30–80-х років XIX ст. К., 1990.
8. *Івашків В.* Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів, 2009.
9. *Івашків В.* Пантелеймон Куліш – “перший справді національний письменник український” // Слово і час. 2019. № 8. С. 4–13.
10. *Івашків В.* [Рецензія на вид.:] Майя Гарбузюк, ОБРАЗ УКРАЇНИ У ПОЛЬСЬКОМУ ТЕАТРАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ XIX СТОЛІТТЯ: СТРАТЕГІЇ ТА ФОРМИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ, Простір-М, Львів 2018, сс. 470 [w:] Slavia Orientalis. 2021. Tom LXX, № 3, s. 687–691.
11. Історія української літератури: у 12 т. / наук. ред. М. Бондар, Ю. Кузнецов. Київ: Наукова думка, 2016. Т. 3. Література XIX століття (1800–1830). 748 с.
12. *Камінчук О.* Поетика української романтичної лірики: проблеми просторової організації поетичного тексту. К., 1998.
13. *Кирилюк Є. П.* Український романтизм у типологічному зіставленні з літературами західно- і південнослов'янських народів (перша половина XIX ст.). К., 1976.
14. *Козак С.* Між історіософією і месіанізмом («Книги буття українського народу») // ЗНТШ. Львів, 1992. Т. ССХХІV. Праці філологічної секції. С. 56–70.
15. *Козак С.* Українська змова і месіанізм. Кирило-Мефодіївське братство. Івано-Франківськ, 2004.
16. *Комаринець Т. І.* Ідейно-естетичні основи українського романтизму /проблема національного й інтернаціонального/. Львів, 1983.
17. *Куліш П.* Повість про український народ / Упорядник та автор вступної статті В. Івашків; переклад з рос. Я. Приходи. Тернопіль, 2016.
18. Мислителі німецького романтизму / Упорядкування *Леоніда Рудницького* та *Олега Фешовця*. Івано-Франківськ, 2003.
19. *Наєнко М. К.* Романтичний епос: ефект романтизму і українська література. К., 2000.
20. *Наливайко Д. С.* Искусство: направления, течения, стили. К., 1981 (це праця визначного українського вченого, академіка НАН України, писана російською мовою).
21. *Наливайко Д. С.* Спільність і своєрідність // Українська література в контексті європейського літературного процесу. К., 1988. С. 156–189.
22. *Нахлік Є. К.* Українська романтична проза 20–60-х років XIX ст. К., 1988.
23. *Нахлік Є. К.* Доля – Los – Судьба: Шевченко і польські та російські романтики. Львів, 2003.
24. *Нахлік Є. К.* Пантелеймон Куліш: Особистість, письменник, мислитель. К.: Український письменник, 2007. Т. 1. Життя Пантелеймона Куліша: Наукова біографія; Т. 2. Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша.

	<p>25. <i>Приходько П. Г.</i> Шевченко і український романтизм 30–50-х років XIX ст. К., 1963.</p> <p>26. Українська література в загальнослов'янському і світовому контексті: В 5 т. К., 1987. Т.1. Українська доживтнева література і слов'янський світ.</p> <p>27. <i>Франко І.</i> Адам Міцкевич в українській літературі // Франко І. Зібрання творів: У 50-ти т. К., 1980. Т. 26. С. 384–390.</p> <p>28. <i>Франко І.</i> Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І. Зібрання творів: У 50-ти т. К., 1984. Т. 41. С. 194–470.</p> <p>29. Харківська школа романтиків: У 3-х т. Харків, 1930. Т. 1–3.</p> <p>30. <i>Чижевський Д.</i> Історія української літератури. Тернопіль, 1994. С. 355–458.</p> <p>31. <i>Чижевський Д.</i> Порівняльна історія слов'янських літератур. Київ: Академвидав, 2005.</p> <p>32. <i>Яценко М. Т.</i> Романтизм // Історія української літератури XIX століття / За ред. М. Т. Яценка: У 3-х кн. К., 1995. Кн. 1: Перші десятиріччя XIX ст. С. 240–312.</p> <p>33. <i>Яценко М. Т.</i> Українська романтична поезія 20–60-х років XIX ст. // Українські поети-романтики. К., 1987. С. 5–36.</p> <p>34. <i>Яценко М. Т.</i> Гердеризм і українська літературно-теоретична думка доби романтизму // Українська література в системі літератури Європи і Америки (XIX–XX ст.). К., 1997. С. 9–27.</p>
Обсяг курсу	<p>4 кредити ЄКТС.</p> <p>Загальний обсяг 120 годин, з них аудиторних 32 години, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 практичних і 88 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні наукові дослідження особливостей розвитку романтизму європейських народів, у тому числі й українського (праці Г. Вервеса, В. Івашківа, Є. Кирилюка, С. Козака, Т. Комаринця, Д. Наливайка, Є. Нахліка, М. Яценка та інших учених, а також дослідження зарубіжних науковців); – творчість українських романтиків, які представляли різні школи та угруповання, зокрема харківську, західноукраїнську, київську (Кирило-Мефодіївське братство) та петербурзьку (друга половина 1850 – початок 1860-х рр.); – творчість найпомітніших європейських романтиків (у т. ч. й літературознавців та фольклористів). Серед них Дж. Байрона, П.- Б. Шеллі, В. Скотта, В. Вордсворта, В. Гюго, Ж. де Сталь, П. Меріме, А. Шаміссо, Р. фон Готшала, Е. Гофмана, братів Я. та В. Грімм, А. Міцкевича, Ю. Словацького, С. Гоцинського, В. Ганки, П. Шафарика, В. Караджича, Ю. Венеліна, М. Гоголя (як українського письменника), К. Рилєєва та інших, звертаючи увагу на особливості висвітлення в їхній творчій спадщині теми України; – концепції основних маніфестів європейських та українських романтиків щодо особливостей розвитку літературного процесу кінця XVIII – середини XIX століття; – специфіку розвитку типів романтизму, що формувалися в різних соціально-історичних умовах, зокрема а) розвинутих європейських країн; б) народів із дещо сповільненим соціально-культурним та політичним розвитком, які все ж зберегли тяглість культурно-літературних традицій; в) романтизм народів, які

тривалий час були позбавлені можливості вільного й незалежного політичного та культурного розвитку;

– особливості основних течій в європейському романтизмі, зокрема а) раннього романтизму; б) фольклорної течії в європейському романтизмі; в) «байронівської» течії; г) «гофманівської» чи гротескно-фантастичної течії;

уміти:

– виявляти типологічні й специфічні риси у творчості того чи іншого українського романтика у зіставленні з естетичною системою представників інших літератур;

– застосовувати основні концепції історико-літературних і теоретико-літературних досліджень особливостей розвитку європейського романтизму при аналізі творчості українських романтиків;

– аналізувати конкретні історико-літературні явища у контексті загальних тенденцій розвитку романтизму;

– характеризувати основні течії в літературах європейських народів періоду романтизму, зокрема і стосовно творчості окремих письменників-романтиків;

– виявляти особливості романтичної поетики в зіставленні з поетикою творчості письменників, що належали до інших літературних напрямів, зокрема сентименталізму, реалізму та модернізму.

Вивчення дисципліни «Український романтизм у європейському контексті» передбачає формування таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Здатність розробляти проекти та управляти ними;

фахових компетентностей:

ФК 3. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК 7. Здатність орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах мовно-літературного розвитку дітей та молоді, враховувати психофізіологічні характеристики дитини у процесі навчання української мови та літератури.

ФК 8. Усвідомлення художньо-виховного, національно-світоглядного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва для дітей та молоді.

ФК 11. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 12. Здатність вільно користуватися філологічною термінологією.

ФК 13. Здатність екстраполювати національні, етнічні, регіональні соціокультурні цінності та традиції в освітнє середовище в процесі навчання української мови та літератури.

	<p>ФК 14. Демонстрування власної філологічної та педагогічної культури.</p> <p>ФК 15. Здатність використовувати когнітивно-пізнавальну активність, творчо-пошукові дії в процесі роботи над мовно-літературними явищами.</p> <p>ФК 17. Здатність аналізувати й інтерпретувати мовно-літературні процеси, зіставляти інформацію, порівнювати явища; програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 2. Аналізувати та оцінювати різні аспекти взаємодії мови та суспільства в історії та сьогоденні на підставі знання всіх ризиків дійсності як досвіду світу та досвіду України.</p> <p>ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 5. Використовувати традиційні та інноваційні технології навчання філологічних дисциплін у середній школі.</p> <p>ПРН 7. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН 9. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 10. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.</p> <p>ПРН 11. Знати систему мови, історію української мови і літератури, сучасні процеси і тенденції.</p> <p>ПРН 12. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 15. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їх специфіку й місце в літературному процесі.</p> <p>ПРН 17. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>ПРН 18. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН 19. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.</p>
Ключові слова	Романтизм, історія літератур, тип творчості, літературний напрям, течія, стиль, літературні школи, фольклоризм.
Формат курсу	Очний (дистанційний)
Теми	*СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру
Пререквізити	Курси «Українська усна народна словесність», «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури», «Історія світової літератури».
Навчальні методи та техніки, які будуть	Курс «Український романтизм у європейському контексті» передбачає застосування таких методів навчання: а) <i>словесні</i> – пояснення, бесіда, дискусія;

використовуватися під час викладання курсу	<p>б) <i>наочні</i> – ілюстрування навчального матеріалу відповідними виданнями творів української та європейських літератур, фотокопіями архівних матеріалів;</p> <p>в) <i>практичні</i> – участь у практичних заняттях дає змогу виявити рівень обізнаності студентів із питаннями розвитку романтизму в європейському історико-літературному контексті, набути нових знань, а також утвердити думку про європейський рівень української літератури.</p>
Необхідне обладнання	<p>Мультимедійний проектор, комп'ютер</p>
Критерії оцінювання (окремо кожного навчальної діяльності)	<p>У рамках неформальної освіти здобувачі можуть самостійно проходити курси на інтерактивних онлайн-платформах (Дія. Цифрова освіта, Prometheus, Освітній Хаб, COURSERA та ін.) за темами навчальної дисципліни, що буде враховуватися при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувача (максимум - 20 балів). Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні заняття: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50; – залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p>

Питання до заліку

Характеристика основних рис романтизму як літературного напрямку.
Конкретно-історичні віхи розвитку романтизму у європейських літературах.
Теоретичні засади питання про романтизм як тип чи напрям творчості.
Романтизм як цілісне явище.
До питання: романтизм та преромантизм, романтизм та реалізм.
Типологія та своєрідність романтизму європейських народів.
Особливості розвитку романтизму у країнах з різним рівнем суспільно-політичного розвитку.
Специфіка розвитку романтизму слов'янських народів (за вибором).
Проблема порівняльної поетики романтизму слов'янських народів.
Питання філософських основ романтизму як літературного напрямку.
До питання: Й.Гердер і український романтизм (за статтею М. Т. Яценка «Гердеризм і українська літературно-теоретична думка доби романтизму»).

«Книга буття українського народу» як суспільно-політичний та філософський маніфест українського романтизму.
Характеристика основних течій європейського романтизму та їх українських різновидів.
Фольклорна течія у європейському романтизмі.
Особливості «байронівської» течії європейського романтизму та її відгомін в українській літературі.
«Гофманівська» чи гротескно-фантастична течія європейського романтизму та її українська специфіка.
Волтер-скотівська течія і проза Пантелеймона Куліша.
Класифікація течій українського романтизму та їх конкретного вияву (за «Історією української літератури XIX ст.». Книга І. К., 1995).
Сентиментально-преромантична течія та її українська специфіка.

	<p>Особливості фольклорних течій в українському романтизмі: фольклорно-побутова та фольклорно-історична.</p> <p>Роль і значення фольклору у процесі становлення естетики українського романтизму.</p> <p>Громадянська й особистісно-психологічна течії в українському романтизмі та конкретні приклади їх вияву в українській літературі.</p> <p>Харківська школа романтиків: проблеми та постаті.</p> <p>Особливості розвитку романтизму на західноукраїнських землях.</p> <p>Діяльність «Руської трійці» та їх «Русалка Дністровая».</p> <p>Кирило-Мефодіївське братство й український романтизм (Київський гурток романтиків).</p> <p>Петербурзька «пора» українського романтизму та роль «Основи» в історико-літературному процесі середини ХІХ століття.</p> <p>Українська тема в польському романтизмі.</p> <p>Українська тема в романтизмі західноєвропейських літератур.</p> <p>Проблеми стосунків українських і слов'янських письменників періоду романтизму.</p> <p>Особливості української романтичної прози (включаючи аналіз творчості одного прозаїка-романтика на вибір).</p> <p>Особливості української романтичної поезії (включаючи аналіз творчості одного поета-романтика на вибір).</p> <p>Особливості української романтичної драми (включаючи аналіз творчості одного драматурга-романтика на вибір).</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
МОДУЛЬ І					
1 т. год.	<p>Тема 1. Романтизм: стиль, напрям, течія чи тип творчості? (2 год.)</p> <p>Характеристика терміна. Визначення хронологічних меж. Труднощі в наукових дослідженнях явища. Основні складові романтизму як стилю, течії, методу, літературного напрямку і типу творчості. Дискусійність таких визначень. Головні тенденції розвитку романтизму як явища світової літератури. Український романтизм як своєрідна національна модель цього явища.</p> <p>Завдання курсу.</p>	лекція			
2 т. год.	<p>Тема 1. Романтизм: стиль, напрям, течія чи тип творчості? (2 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика основних рис романтизму як літературного напрямку. 2. Конкретно-історичні віхи розвитку романтизму у європейських літературах. 3. Теоретичні засади питання про романтизм як тип чи напрям творчості. 4. Романтизм як цілісне явище. 5. До питання: романтизм та преромантизм, романтизм та реалізм. 	Практичне заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили. К., 1981. С. 3–57. 2. Комаринець Т.І. Ідейно-естетичні основи українського романтизму /проблема національного й інтернаціонального/. Львів, 1983. С. 5–10, 20–22. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Осмислення теоретико-теоретико-літературознавчих напрацювань із проблеми європейського романтизму. Опрацювання сучасних досліджень українських вчених ролі й місця романтизму в контексті історико-літературного процесу початку – середини ХІХ століття (12 год.) 	

			3. Яценко М. Т. Романтизм // Історія української літератури XIX століття. К., 1995. Книга 1. С. 240–312.	
3 т. год.	<p>Тема 2. До проблеми про типи романтизму, що формувалися в різних соціально-історичних системах (2 год.)</p> <p>Зміст концепції про своєрідність розвитку романтизму конкретних європейських народів у контексті особливостей їх суспільно-політичного та загальнокультурного розвитку. Характеристика типів романтизму, що формувалися в різних соціально-історичних умовах: 1) романтизм розвинутих європейських країн Англії, Німеччини та Франції; 2) романтизм народів із дещо сповільненим соціально-культурним та політичним розвитком, які однак зберегли тяглість культурно-літературних традицій (Іспанія, Португалія, Італія, Ірландія, Польща); 3) романтизм народів, які тривалий час були позбавлені можливості вільного й незалежного політичного та культурного розвитку (більшість країн Східної та Південно-Східної Європи, у т. ч. й України). Затримка в розвитку національних мов і культур у цих країнах була спричинена довготривалим іноземним пануванням.</p>	лекція		
4 т. год.	<p>Тема 2. До проблеми про типи романтизму, що формувалися в різних соціально-історичних системах (2 год.).</p> <p>1. Типологія та своєрідність романтизму європейських народів.</p>	Практичне заняття	1. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. С. 224–262.	Порівняльний аналіз особливостей розвитку романтизму в окремих європейських літературах, зокрема німецькій, польській та українській (12 год.).

	<p>2. Особливості розвитку романтизму у країнах з різним рівнем суспільно-політичного розвитку.</p> <p>3. Специфіка розвитку романтизму слов'янських народів (за вибором).</p> <p>4. Проблема порівняльної поетики романтизму слов'янських народів.</p>		<p>2. Українська література в загальнослов'янському і світовому контексті: В 5 т. – К., 1987. Т. 1. Українська дожовтнева література і слов'янський світ. С. 90–92, 108–121, 140–148.</p> <p>3. Комаринець Т. І. Ідейно-естетичні основи українського романтизму. С. 10–16, 143–147.</p> <p>4. Нахлік Є. К. Доля – Los – Судьба: Шевченко і польські тарасійські романтики. Львів, 2003. С. 547–556.</p>		
<p>5 т. год.</p>	<p>Тема 3. Філософсько-естетичні підвалини українського романтизму (2 год.)</p> <p>Тема передбачає висвітлення низки важливих аспектів особливостей українського романтизму передусім філософсько-естетичного плану, зокрема вчення Й.Гердера та його суджень щодо України, яку він назвав «ною Елладою». Висвітлення філософських аспектів українського романтизму в університетських курсах першої половини ХІХ ст., зокрема лекції та розвідки І.Кронеберга в Харківському університеті.</p>	<p>лекція</p>			

	Характеристика концепцій М.Яценка, М.Скринника, Т.Комаринця, М.Лука та інших дослідників, які в своїх працях окреслювали важливу роль у процесі становлення українського романтизму бароко, філософських концепцій Г.Сковороди та П.Юркевича.				
6 т. год.	<p>Тема 3. Філософсько-естетичні підвалини українського романтизму (2 год.).</p> <p>1. Питання філософських основ романтизму як літературного напрямку.</p> <p>2. До питання: Й. Гердер і український романтизм (за статтею М. Т. Яценка «Гердеризм і українська літературно-теоретична думка доби романтизму»).</p> <p>3. «Книга буття українського народу» як суспільно-політичний та філософський маніфест українського романтизму.</p>	Практичне заняття	<p>1. Скринник М. Ідейне підґрунтя українського романтизму // ЗНТШ. Львів, 1991. Т. СХХІІ. С. 201–215.</p> <p>2. Козак Степан. Між історіософією і месіанізмом («Книги буття українського народу») // ЗНТШ. Львів, 1992. Т. ССХХІУ. Праці філологічної секції. С. 56–70.</p> <p>3. Комаринець Т.І. Традиції бароко в системі українського романтизму // Українське літературознавство. Львів, 1993. Випуск 57. – С. 3–11.</p> <p>4. Яценко М. Т. Гердеризм і українська літературно-теоретична думка</p>	Характеристика концепцій Д. Чижевського, М. Яценка, М. Скринника, Т. Комаринця, М. Лука та інших дослідників, які в своїх працях окреслювали важливу роль у процесі становлення українського романтизму бароко, філософських концепцій Г. Сковороди та П. Юркевича (10 год.).	

			<p>доби романтизму// Українська література в системі літератури Європи і Америки (XIX–XX ст.). К., 1997. С. 9–27.</p> <p>5. Чижевський Д. Історія української літератури. Тернопіль, 1994. С. 355–362.</p> <p>6. Бовсунівська Т. В. Український романтизм: Теогонічна систематизація. Монографія. Тернопіль, 2019.</p>		
7 т. год.	<p>Тема 4. Течії в європейському романтизмі (2 год.).</p> <p>Вчення Д.Наливайка про основні течії в європейському романтизмі як спроба поглибленого дослідження окремих тенденцій розвитку цього явища в європейському контексті. Характеристика основних течій європейського романтизму та їх українських різновидів: а) ранній романтизм; б) фольклорна течія в європейському романтизмі; в) особливості «байронівської» течії європейського романтизму та її відгомін в українській літературі; г) «гофманівська» чи гротескно-фантастична течія європейського романтизму та її українська специфіка. Волтер-скотівська течія і її українська версія.</p>	лекція			

8 т. год.	<p>Тема 4. Течії в європейському романтизмі (2 год.).</p> <p>1. Характеристика основних течій європейського романтизму та їх українських різновидів.</p> <p>2. Фольклорна течія у європейському романтизмі.</p> <p>3. Особливості «байронівської» течії європейського романтизму та її відгомін в українській літературі.</p> <p>4. "Гофманівська" чи гротескно-фантастична течія європейського романтизму та її українська специфіка.</p>	Практичне заняття	<p>1. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили. С. 262–277.</p> <p>2. Яценко М. Т. Романтизм // Історія української літератури XIX століття. К., 1995. Книга 1. С. 273–312.</p> <p>3. Зеров М. К. Українське письменство XIX ст. Твори: У 2 т. К., 1990. Т. 2. С. 64–145.</p>	Стисла характеристика основних течій в літературах різних країн Європи. Аналіз особливостей концепції Дмитра Наливайка та його вплив на виокремлення чотирьох течій в українському романтизмі авторства Михайла Яценка (12 год.).	
9 т. год.	<p>Тема 5. Характеристика течій українського романтизму (2 год.)</p> <p>Класифікація течій українського романтизму та їх конкретного вияву (за «Історією української літератури XIX ст.». Книга 1. К., 1995). Особливості вияву сентиментально-преромантичної течії в українській літературі. Поняття так званого історіографічного та фольклористичного преромантизму. Фольклорна течія в українському романтизмі та її розгалуження на фольклорно-побутову та фольклорно-історичну. Характеристика основних аспектів вияву громадянської та особистісно-психологічної течій в українському романтизмі та конкретні приклади їх вияву.</p>	лекція			
10 т.	<p>Тема 5. Характеристика течій українського романтизму.</p>	Практичне заняття	<p>1. Наливайко Д. С. Искусство: направления,</p>	Характеристика конкретного вияву основних течій в українському романтизмі (на матеріалі	

год.	<p>1. Класифікація течій українського романтизму та їх конкретного вияву (за «Історією української літератури ХІХ ст.». Книга І. К., 1995).</p> <p>2. Особливості фольклорної течії в українському романтизмі.</p> <p>3. Роль і значення фольклору у процесі становлення естетики українського романтизму.</p>		<p>течення, стили. С. 262–277.</p> <p>2. Яценко М. Т. Романтизм // Історія української літератури ХІХ століття. К., 1995. Книга 1. С. 273–312.</p> <p>3. Зеров М. К. Українське письменство ХІХ ст. Твори: У 2 т. К., 1990. Т. 2. С. 64–145.</p> <p>4. Комаринець Т. І. Ідейно-естетичні основи українського романтизму. С. 22–26, 100–120, 167–178.</p>	конкретних літературних творів) (8 год.).	
МОДУЛЬ ІІ					
11 т. год.	<p>Тема 6. Школи й угруповання в українському романтизмі (2 год.)</p> <p>Харківська школа романтиків: проблеми та постаті. Відкриття 1805 р. Харківського університету. Альманахи й журнали першої третини ХІХ ст., діяльність І. Кулжинського, І. Срезневського, Л. Боровиковського, А. Метлинського, О. Корсуна, Я. Щоголіва та інших письменників, котрі склали харківський гурток українських романтиків.</p> <p>Кирило-Мефодіївське братство й український романтизм (Київський гурток романтиків) – Т. Шевченко (період «трьох літ»), П. Куліш (роман «Михайло Чарнышенко», епопея «Україна», «Повесть об украинском народе»)</p>	лекція			

	<p>М. Костомаров (праця в Київському університеті, цикл лекцій «Слов'янська міфологія», початок роботи над історичною монографією про Богдана Хмельницького). «Книги буття українського народу».</p> <p>Особливості розвитку романтизму на західноукраїнських землях. Діяльність «Руської трійці» та їх «Русалка Дністровая» (1837). Я. Головацький та відкриття 1848 р. у Львівському університеті кафедри української словесності. Завершальний етап українського романтизму – діяльність українських романтиків у Петербурзі у другій половині 1850 – на початку 1860-х років. Журнал «Основа».</p>				
12 т. год.	<p>Тема 6. Школи й угруповання в українському романтизмі (2 год.)</p> <p>1. Харківська школа романтиків: проблеми та постаті.</p> <p>2. Кирило-Мефодіївське братство й український романтизм (Київський гурток романтиків).</p> <p>3. Особливості розвитку романтизму на західноукраїнських землях.</p> <p>4. Діяльність «Руської трійці» та їх «Русалка Дністровая».</p> <p>5. Діяльність українських романтиків у Петербурзі у другій половині 1850 – на початку 1860-х років. Журнал «Основа».</p>	Практичне заняття	<p>1. Зеров М.К. Три пори українського романтизму. Харківський гурток. А. Л. Метлинський. М. І. Костомаров. Романсисти й баладники 30–40-х рр. // Зеров М. К. Твори: У 2 т. Т.2. С. 74–94.</p> <p>2. Зеров М. К. Київські романтики та Кирило-Мефодіївське братство. «Книги буття українського народу» // Зеров М.К. Твори. Т.2. С. 135–145.</p>	Аналіз діяльності шкіл в українському романтизмі – харківської, галицької, київської та петербурзької. Питання еволюції проблематики творів українського романтизму (12 год.).	

		<p>3. Зеров М. К. Галицьке літературне відродження. Галицько-українське відродження // Твори: У 2 т. Т. 2. С. 120–135.</p> <p>4. Комаринець Т. І. Ідейно-естетичні основи українського романтизму. С. 26–75.</p> <p>5. Єфремов С. О. Історія українського письменства. К., 1995. С. 355–357.</p> <p>6. Чижевський Д. І. Історія української літератури. С. 371–424.</p> <p>7. Горинь В. Естетичні погляди «Руської трійці» (До генези українського романтизму) // Шашкевичіана. Львів-Броди-Вінніпег, 1996. Вип. 1. Маркіян Шашкевич і українське національне</p>		
--	--	---	--	--

відродження. С.33–40.

8. Бернштейн. М. Д. Журнал «Основа» і український літературний процес кінця 50–60-х років XIX ст. К., 1959.

9. Дудко В. І. Журнал «Основа» як проект петербурзької української громади // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. К., 2006. Вип. 13. С. 3–17.

10. Бовсунівська Т. В. Український романтизм: Теогонічна систематизація. Монографія. Тернопіль: Крок, 2019. 216 с.

11. Івашків В. Пантелеймон Куліш – “перший справді національний письменник український” // Слово і час. 2019. № 8. С. 4–13.

13 т. год.	<p>Тема 7. Українська тема в європейському романтизмі (2 год.) Зацікавленість Україною, її історією та теперішнім життям була зумовлена багатьма чинниками, зокрема й тим, що наша земля, за висловом А. Міцкевича, стала «місцем зустрічей поетів», котрі тут черпали натхнення, оспівуючи українських героїв.</p> <p>Українська тема в польському романтизмі мала два періоди свого розвитку – до і після повстання 1830 року. Творчість А. Мальчевського, С. Гоцинського, Б.-Ю. Залеського, М. Грабовського, згодом Ю. Словацького.</p> <p>Проблеми стосунків українських і слов'янських письменників періоду романтизму. Поїздки українських письменників (О. Бодяньського, І. Срезневського, Я. Головацького) у слов'янські землі.</p> <p>Українська тема в романтизмі західноєвропейських літератур, творчості Ж. де Сталь, Д. Байрона, В. Гюго, П. Меріме, А. Шаміссо, Р. фон Готшала та інших митців.</p>	лекція			
14 т. год.	<p>Тема 7. Українська тема в європейському романтизмі (2 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українська тема в польському романтизмі. 2. Українська тема в романтизмі західноєвропейських літератур. 3. Проблеми стосунків українських і слов'янських письменників періоду романтизму. 	Практичне заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зеров М. К. Українські теми в російській літературі 20-30-х рр. Українська школа в польській поезії. Українська школа в польській літературі // Твори: У 2 т. Т. 2. С. 100–120. 2. Чижевський Д. І. Історія української 	<p>Образ України в польському романтизмі до і після повстання 1830 року. Тема гайдамаччини. Творчість А. Мальчевського, С. Гоцинського, Б.-Ю. Залеського, М. Грабовського, згодом Ю. Словацького.</p> <p>Проблеми стосунків українських і слов'янських письменників періоду романтизму. Тарас Шевченко та Павел Шафарик.</p>	

		<p>літератури. С. 366–371.</p> <p>3. Єфремов С. О. Історія українського письменства. К., 1995. С. 309–320.</p> <p>4. Грабович Г. Грані міфічного: образ України в польському й українському романтизмі // Грабович Г. До історії української літератури. К., 1997. С. 170–195.</p> <p>5. Українська література в загальнослов'янському і світовому контексті. Т.1. С. 96–121, 140–147.</p> <p>6. Наливайко Д. С. Спільність і своєрідність // Українська література в контексті європейського літературного процесу. – К., 1988. – С. 156–189.</p> <p>7. Гарбузюк Майя. Образ України у</p>	<p>Українська тема в романтизмі західноєвропейських літератур, творчості Ж.де Сталь, Д. Байрона, В. Гюго, П. Меріме, А. Шаміссо, Р. фон Готшала та інших митців (12 год.).</p>	
--	--	---	--	--

			польському театральному дискурсі XIX століття: стратегія та форми репрезентації. Львів, 2018.		
15 т. год.	<p>Тема 8. Український романтизм у контексті історико-літературного процесу (постаті і жанри) (2 год.)</p> <p>Особливості української романтичної поезії, яка охоплює межі 1820–1860-х років. Рання романтична поезія – це засвоєння і стилізація фольклорної поезії. Творчість М.Костомарова, Л.Боровиковського, А.Метлинського, І.Срезневського. Т.Шевченко – романтик. Збірка романтичної поезії П.Куліша «Досвітки».</p> <p>Особливості розвитку української романтичної прози. Жанрово-тематична специфіка. Преромантична проза. Г.Квітка-Основ'яненко. Проза П.Куліша, Марка Вовчка, Ю.Федьковича та інших письменників.</p> <p>Шляхи розвитку української романтичної драми. Визначення її хронологічних меж – 1830 – 1880-і роки. «Драма ідей». Творчість М.Костомарова. Т.Шевченко-драматург. Романтична драма другої половини XIX ст. – О.Стороженко, П.Куліш, Ю.Федькович. Романтична та неоромантична драма.</p> <p>Підсумки курсу.</p>	лекція			
16 т. год.	<p>Тема 8. Український романтизм у контексті історико-літературного процесу (постаті і жанри).</p>	Практичне заняття	1. Яценко М. Т. Українська романтична поезія 20–60-х років XIX ст. // Українські поети-	Характеристика особливостей української романтичної поезії, прози та драматургії (відповідь передбачає аналіз творчого	

	<p>1. Особливості української романтичної прози (включаючи аналіз творчості одного прозаїка-романтика на вибір).</p> <p>2. Особливості української романтичної поезії (включаючи аналіз творчості одного поета-романтика на вибір).</p> <p>3. Особливості української романтичної драми (включаючи аналіз творчості одного драматурга-романтика на вибір).</p>	<p>романтики. К., 1987. С. 5–36.</p> <p>2. Камінчук О. Поетика української романтичної лірики: проблеми просторової організації поетичного тексту. К., 1998.</p> <p>3. Нахлік Є. К. Українська романтична проза 20–60-х років XIX ст. К., 1988. С. 93–137.</p> <p>4. Івашків В. М. Українська романтична драма 30–80-х років XIX ст. К., 1990. С. 31–63.</p> <p>5. Івашків В. Пантелеймон Куліш – “перший справді національний письменник український” // Слово і час. 2019. № 8. С. 4–13.</p> <p>6. Бовсунівська Т. В. Український романтизм: Теогонічна систематизація. Тернопіль: Крок, 2019. 216 с.</p>	<p>добробку одного поета, прозаїка чи драматурга) (10 год.).</p>	
--	--	---	--	--